

Наставно-научном већу Филозофског факултета, Београд

На редовној седници Одељења за историју уметности Филозофског факултета у Београду, одржаној 21. и 22. 04.2021. изабрани смо у Комисију за оцену образложења теме докторске дисертације коју је поднела Снежана А. Цветковић, магистар историје уметности. Задовољство нам је да Већу Филозофског факултета у Београду поднесмо следећи

Реферат о квалификавању кандидата и подобности предложене теме за докторску дисертацију

1. Основни подаци о кандидату и дисертацији:

Снежана Цветковић је рођена 30. 09. 1970. у Смедереву. Основне студије историје уметности на Филозофском факултету у Београду завршила је 1995. године. Магистарске студије историје уметности на Филозофском факултету у Београду завршила је 2007. са одбрањеним радом "Вила династије Обреновић у Смедереву" код ментора проф. др Мирослава Тимотијевића.

Снежана Цветковић је запослена као виши кустос историчар уметности у Музеју у Смедереву где се активно бави истраживањем завичајног културног наслеђа, националном уметношћу новог века и дворском културом у Србији друге половине 19. века.

Снежана Цветковић је у свом досадашњем раду као кустос Музеја у Смедереву организовала више самосталних изложби и пројеката међу којима су: *Српско сликарство прве половине 20. века*, из збирке Музеја у Смедереву, Музеј у Смедереву 2000 ; *Наталија Цветковић (Смедерево, 1888 – Београд, 1928)*, ретроспективна изложба, Музеј у Смедереву, 2001 (каталог и изложба); *150. година Храма Светог Георгија у Смедереву*, Музеј у Смедереву, 2005, коаутор са архитектом Петром Вукоичићем (изложба); *Наталија Цветковић: хроничарка женских простора*, Музеј у Смедереву, 2006 (изложба); *Оставштина Милана Јовановића Стојимировића у Уметничком одељењу Музеја у Смедереву*, Музеј у Смедереву 2010/2011 (изложба и

студијски каталог); *20. век – избор дела из збирке ликовне уметности Музеја у Смедереву*, Музеј у Смедереву, 2015 (каталог и изложба); *Смедерево у албуму дворског фотографа Милана Јовановића*, коаутор са кустосом Мирославом Лазићем, Музеј у Смедереву, Смедерево, 2016 (каталог и изложба); *Деспот Ђурађ Бранковић у делу браће Настасијевић*, коаутор са кустосом Мирославом Лазићем, Смедерево, 2017 (деплијан и изложба).

Снежана Цветковић је до сада објавила више научних радова, студија и монографија од којих издвајамо : „Слике Николе Мартиноског из збирке ликовне уметности Музеја у Смедереву“, *Смедеревски зборник*, 1, Смедерево, 2006, 133-147; *Вила династије Обреновић у Смедереву*, Смедерево 2008; „Античка пластика Смедеревске тврђаве“, *Смедеревски зборник*, 2, Смедерево, 2009, 29-44; „Обреновићи и Смедерево“, *Mons Aureus*, 27/2010, Смедерево, 2010, 113-122; *Оставштина Милана Јовановића Стојимировића у Уметничком одељењу Музеја у Смедереву*, Смедерево 2010; „Поклон скулптуре Селимира Јовановића у збирци ликовне уметности Музеја у Смедереву“, *Смедеревски зборник*, 3, Смедерево, 2012, 341-357; „Династија Обреновић из пера Милана Јовановића Стојимировића“, *Mons Aureus*, 39/2013, Смедерево, 2013, 127-132; „Обреновићи и Смедерево: летњи двор и оставштина у градском музеју“, *Обреновићи у музејским и другим збиркама Србије*, I, Горњи Милановац, 2013, 247-266; „Смедерево у албуму дворског фотографа Милана Јовановића“, *Смедеревски зборник*, 5, Смедерево, 2016, 99-116; „Меморабилеје Обреновића у изгнанству: Иванка и Бијариц“, *Обреновићи у музејским и другим збиркама Србије*, IV, Горњи Милановац, 2016, 335-358; „Милан Јовановић Стојимировић и уметност у Смедереву између два светска рата“, *Смедеревски крај 1918-1941*, Смедерево, 2017.

Докторска дисертација Снежане А. Цветковић под насловом **„Уметност и дворска култура у Србији 1872-1903“** обухвата 280 страна текста, укључујући списак литературе и илустрације.

2. Предмет и циљ дисертације

Предмет дисертације Снежане Цветковић је истраживање уметности и дворске културе Србије у време владајуће династије Обреновић, од године стицања пунолетства кнеза/краља Милана Обреновића 1872, до убиства његовог наследника на престолу, краља Александра Обреновића 1903. године. Временски период између 1872. и 1903. године је карактеристичан по изградњи репрезентативних дворова, летњиковаца и бањских павиљона, у духу средњоевропских и западноевропских стилова. Дворски ентеријери били су опремљени мобилијаром и предметима примењене уметности који су наручивани у европским престоницама. Дворску културу последњих Обреновића карактеришу уметничке поруџбине за двор, меценатски однос, владарска патронажа, као и стварање уметничких колекција у оквиру дворова. У сложеном механизму дворске културе и уметности учествовали су и многи сликари, вајари, графичари, примењени уметници и фотографи који су значајно обележили српску културу друге половине XIX и почетком XX века.

Циљ дисертације *Уметност и дворска култура у Србији 1872-1903.* је истраживање свих аспеката дворске културе у време краљева Милана и Александра Обреновића. Истражују се архитектура, декорација и опремање дворова. Уједно, допринеће се бољем познавању односа владарске идеологије и визуелне културе у Србији друге половине XIX века.

Основне хипотезе

Дисертација Снежане Цветковић *Уметност и дворска култура у Србији 1872-1903.* је заснована на следећим хипотезама:

- Изградња и опремање дворова у Србији у периоду између 1872. и 1903. Било је углавном засновано бечком, т.ј. хабзбуршком дворском моделу.
- Статус државе и политички односи рефлектују се на владарски укус, опремање ентеријера, на вредност и врсту поруџбине.

-Краљице Наталија и Драга Обреновић имале су великог утицаја на опремање дворова, избор поруџбина за двор, и ангажовање уметника.

-У време владавине краља Александра Обреновића наглашена је национална идеја приликом опремања дворова.

Кратак опис садржаја дисертације:

Структура дисертације ***Уметност и дворска култура у Србији 1872-1903***. произилази из постављених циљева. У дисертацији се анализирају сви аспекти креирања и функционисања визуелне културе у служби владарске идеологије, изградње и опремања дворова последњих Обреновића. Уз уводна и закључна разматрања, дисертација је структурирана у три основна поглавља која хронолошки и проблемски одражавају најважније етапе у обликовању дворске културе у време кнеза/краља Милана и краља Александра Обреновића. То су *Дворски простори и дворска култура у Србији до 1872. године*; *Двор и дворска култура у време кнеза и краља Милана Обреновића (1872-1889)*; *Двор и дворска култура у време краља Александра Обреновића (1889-1893-1903)*.

У уводном поглављу приказују се досадашња истраживања уметности и дворске културе у Србији 1872-1893. Поглавље *Дворски простори и дворска култура у Србији до 1872. Године* приказује и анализира дворске резиденције, летње дворове и дворове изван Србије српских владара деветнаестог века.

Поглавље *Двор и дворска култура у време кнеза и краља Милана Обреновића (1872-1889)* анализира контекст и актере обликовања уметности и дворске културе у Србији 1872-1889, владарску патронажу кнеза- краља Милана и дворске просторе. У посебним потпоглављима анализирани су Стари двор-Конак у Београду, Нови двор у Београду, дворови у Крагујевцу и Нишу, имање у Топоници, летњи двор у Смедереву и пројекат Ота Вагнера за ловачку кућу краља Милана.

У поглављу *Двор и дворска култура у време краља Александра Обреновића (1889-1893-1903)*. Истражује се обликовање уметности и дворске културе у Србији између 1889-1903, владарска патронажа краља Александра Обреновића и дворски простори. У посебним потпоглављима анализира се опремање дворова у овом периоду и то Старог двора- Конака у Београду, Новог двора у Београду, летњег двора у Смедереву и летњег двора у Такову.

5. Остварени резултати и научни допринос дисертације:

Докторандкиња Снежана Цветковић је научно истражила и утврдила значај уметности и дворске културе у Србији између 1872. и 1903. Резултати њеног истраживања доносе бројна нова сазнања о употреби визуелне културе у дворским програмима и српском друштву током XIX века. На тај начин њен научни допринос превазилази оквире предмета дисертације и доприноси бољем познавању српске и балканске визуелне културе у целини

6. Закључак:

Дисертација А. Снежане Цветковић писана је стручно и на основу архивске грађе и научне литературе и са коришћењем савремених метода у проучавању визуелне културе. Представља оригинално научно дело и значајан допринос српској историографији о визуелној култури XIX века и по свему је урађена према одобреној пријави докторске дисертације.

Стога са великим задовољством закључујемо да су се стекли услови за одбрану дисертације, па предлажемо Наставно-научном већу Филозофског факултета да овај реферат усвоји.

Потписи чланова комисије:

др Саша Брајовић, редовни професор,
Филозофски факултет у Београду

др Ана Костић Ђекић, доцент,
Филозофски факултет у Београду

др Владимир Јовановић, научни сарадник,
Историјски институт, Београд